

OBSAH

Úvod	11
1 Obnoviteľné zdroje energie pre nízkoteplotné systémy	13
1.1 Energetická situácia vo svete a v SR	13
1.1.1 Problémy rozvoja svetovej energetiky v 21. storočí	13
1.1.2 Trendy rozvoja svetovej energetiky v 21. storočí	14
1.1.3 Odhady štruktúry spotreby primárnych energetických zdrojov vo svete	15
1.1.4 Súčasný stav prvotných energetických zdrojov v SR	17
1.1.5 Inovačné technologie do novej koncepcie rozvoja energetiky	18
1.2 Obnoviteľné zdroje energie vo svete a v SR	18
1.2.1 Druhy obnoviteľných zdrojov energie	18
1.2.2 Trendy vo využívaní OZE vo svete a EÚ	19
1.2.2.1 Súčasný stav vo svete a celosvetové trendy rozvoja OZE	19
1.2.2.2 Súčasný stav v Európskej unii trendy rozvoja OZE v Európskej únii	20
1.2.2.3 Obnoviteľné zdroje energie v SR	21
1.2.3.1 Technicky využiteľný potenciál OZE v SR	21
1.2.3.2 Súčasný stav uyužívania OZE v SR	22
1.2.4 Návrh programu využitia OZE v SR	23
1.2.4.1 Úspora fosilných palív a ekologické prínosy programu	25
1.2.4.2 Technicko-ekonomické ukazovatele navrhovaného programu	26
1.2.5 Porovnanie trendov v SR a v Európskej únii	27
1.3 Zásobovanie teplom budov v SR	28
1.3.1 Štátne politika v zásobovaní teplom	28
1.3.2 Charakteristika súčasného stavu a vývoja v oblasti zásobovania teplom	28
1.3.3 Centralizované zásobovanie teplom	29
1.3.3.1 Dodávka tepla zo systému CZT pre byty	29
1.3.3.2 Dodávka tepla zo systému CZT pre občiansku vybavenosť	30
1.3.3.3 Zásobovanie podnikateľského sektora teplom	30
1.3.3.4 Verejná energetika v systéme CZT	30
1.3.4 Individuálne zásobovanie teplom	31
1.3.4.1 Individuálne vykurovanie bytov zemným plynom	31
1.3.4.2 Individuálne vykurovanie bytov elektrickou energiou	32
1.3.4.3 Individuálne vykurovanie bytov tuhým palivom	32
1.3.5 Porovnanie nákladov na individuálne vykurovanie bytov	33
Použitá literatúra	34
2 Nízkoenergetické domy pre nízkoteplotné systémy	35
2.1 Architektonicko-stavebné požiadavky na nízkoenergetické domy	35
2.1.1 Dejiny nízkoenergetickej výstavby	35
2.1.2 Konceptia nízkoenergetického domu	35
2.1.3 Pasívne systémy v nízkoenergetickom dome	36
2.1.3.1 Umiestnenie budov v krajinе	36
2.1.3.2 Rozmiestnenie miestnosti v budove	37
2.1.3.3 Teplelná ochrana budovy	37
2.1.3.4 Teplelná akumulácia stavby	38
2.1.3.5 Doplňkové vykurovanie	38
2.1.3.6 Tienenie solárných okien	38
2.1.4 Aktívne systémy v nízkoenergetickom dome	39
2.1.5 Hybirdné systémy na vykurovanie a chladienie budov	39
2.1.5.1 Konštrukcia energetickej fasády a strechy	39
2.1.5.2 Zimná prevádzka	40
2.1.5.3 Letná prevádzka	40
2.1.6 Obalová stavebná konštrukcia ako nízkoteplotný zdroj energie	40
2.1.6.1 Princíp obalovej stavebnej konštrukcie ako nízkoteplotného zdroja energie	40
2.1.6.2 Princíp návrhu obalovej konštrukcie ako nízkoteplotného zdroja energie	41
2.2 Teplrotechnické požiadavky na stavebné konštrukcie a budovy	42
2.2.1 Požiadavky na teplrotechnické vlastnosti stavebných konštrukcií obytných a občianskych budov	42
2.2.1.1 Teplný odpor	42
2.2.1.2 Teplotný útlm stavebných konštrukcií	44
2.2.1.3 Teplná príjmovosť podlahových konštrukcií	44
2.2.1.4 Teplná stabilita miestnosti	45
2.2.1.5 Kondenzácia vodnej parы a vyparovanie vlhkosti v stavebných konštrukciach	46
2.2.1.6 Vzduchová priepustnosť stavebných konštrukcií, škár a stykov	47
2.2.2 Požiadavky na teplrotechnické vlastnosti stavebných konštrukcií priemyselných budov	47
2.2.2.1 Teplný odpor stavebných konštrukcií	48
2.2.2.2 Teplná príjmovosť stavebných konštrukcií	49
2.2.2.3 Teplná stabilita miestnosti (priestorov)	49
2.2.2.4 Kondenzácia vodnej parы v stavebných konštrukciach	49
2.3 Hygienické požiadavky	49
2.3.1 Teplná pohoda	50
2.3.1.1 Podmienky stavu teplenej pohody	50
2.3.1.2 Faktory teplenej pohody	50
2.3.1.3 Vplyv faktorov teplenej pohody	50
2.3.2 Lokálna teplena nepohoda	51
2.3.2.1 Lokálna teplena nepohoda v dôsledku príliš teplej podlahy	51
2.3.2.2 Lokálna teplena nepohoda v dôsledku sálovej asymetrie stropu	52
2.3.2.3 Lokálna teplena nepohoda v dôsledku chladného sálania stien	52
2.3.3 Teplný režim	53
2.3.3.1 Vertikálny priebeh teploty	53
2.3.3.2 Horizontálny priebeh teploty	54
2.4 Energetické požiadavky	54
2.4.1 Spotreba energie na vykurovanie merného bytu	54
2.4.2 Teplná charakteristika občianskych budov	55
2.4.3 Teplná charakteristika priemyselných budov	56
2.4.4 Energetická náročnosť nízkoenergetických domov	56
Použitá literatúra	57
3 Výpočet a návrh nízkoteplotného vykurovania	59
3.1 Teplná rovnováha interiéru s nízkoteplotným sálovým vykurovaním	59
3.1.1 Sírenie tepla pri nízkoteplotnom sálovom vykurovaní	59
3.1.2 Matematická formulácia teplenej rovnováhy interiéru s nízkoteplotným sálovým vykurovaním	59
3.1.3 Modifikácia rovnice teplenej rovnováhy interiéru s nízkoteplotným sálovým vykurovaním	61
3.1.4 Teplena pohoda pri nízkoteplotnom sálovom vykurovaní	61
3.1.5 Teplený prikon pri nízkoteplotnom sálovom vykurovaní	61
3.2 Výpočet tepelných strát miestnosti	62
3.2.1 Potreba tepla na vykurovanie	62
3.2.2 Výpočet tepelných strát miestnosti (podľa STN 06 0210)	63
3.2.2.1 Teplena strata prechodom	68
3.2.2.2 Teplena strata vetraním priestoru (miestnosti)	69
3.2.3 Výpočet tepelných strát v osobitných prípadoch (podľa STN 06 0210)	71
3.2.3.1 Steny miestnosti prilehajúce k zemi	71
3.2.3.2 Výška miestnosti väčšia ako 8 m	72
3.2.3.3 Veľké zasklené steny miestnosti so združenou vlhkosťou	72
3.2.3.4 Výška budovy väčšia ako 25 m	72
3.2.3.5 Veľmi fažké (masívne) stavby	73

3.3	Výpočet nízkoteplotného sálavého vykurovania	73
3.3.1	Okrajové podmienky výpočtu	73
3.3.2	Theoretický exaktný výpočet veľkoplošného sálavého vykurovania	74
3.3.2.1	Zjednodušenia exaktného výpočtu veľkoplošného sálavého vykurovania	74
3.3.2.2	Postup výpočtu veľkoplošného sálavého vykurovania	74
3.3.2.3	Všeobecné zásady platné pri výpočte	75
3.3.3	Zjednodušený praktický výpočet veľkoplošného sálavého vykurovania	76
3.3.3.1	Výpočet veľkoplošného sálavého vykurovania pomocou štyroch lineárnych rovníc tepelnej rovnováhy	76
3.3.3.2	Výpočet veľkoplošného sálavého vykurovania pomocou troch lineárnych rovníc tepelnej rovnováhy	77
Použitá literatúra		79
4	Výpočet a návrh sálavej vykurovacej plochy nízkoteplotného vykurovania	81
4.1	Nízkoteplotné vykurovanie	81
4.2	Sálavé vykurovanie	81
4.2.1	Historický vývoj vykurovania	82
4.2.2	Princíp sálavého vykurovanie	82
4.2.3	Druhy sálavého vykurovania	83
4.3	Teplodvodné veľkoplošné sálavé vykurovanie	83
4.3.1	Podlahové veľkoplošné vykurovanie	85
4.3.2	Stropné veľkoplošné vykurovanie	86
4.3.3	Stenové veľkoplošné vykurovanie	86
4.3.4	Veľkoplošné sálavé nízkoteplotné vykurovanie	86
4.4	Výpočet a návrh sálavej vykurovacej plochy	87
4.4.1	Sálavá vykurovacia plocha so zabudovanými rúrkami	87
4.4.1.1	Priemerná povrchová teplota	87
4.4.1.2	Sírenie tepla z povrchu vykurovacej plochy	89
4.4.1.3	Volba súčinitelov presťatuva tepla sálaním a konvekciou	91
4.4.1.4	Specifický tepelný výkon	93
4.4.1.5	Vplyvy na specifický tepelný výkon vykurovacej plochy	94
4.4.2	Sálavá vykurovacia plocha s lamlamami	96
4.4.2.1	Priemerná povrchová teplota	96
4.4.2.2	Specifický tepelný výkon lamelovej plochy	97
Použitá literatúra		98
5	Slnčená energia	99
5.1	Energetická dostupnosť slnečného žiarenia	99
5.1.1	Slnko a jeho model	99
5.1.1.1	Vlastnosti Slnka	99
5.1.1.2	Prehod slnečného žiarenia zemskej atmosférou	100
5.1.1.3	Slnečná energia dopadajúca na zemský povrch	100
5.1.1.4	Charakteristika slnečného žiarenia	101
5.1.2	Klimatické faktory	101
5.1.2.1	Theoretické množstvo energie slnečného žiarenia dopadajúce na oslneniu plochu	102
5.1.2.2	Skušené množstvo energie slnečného žiarenia	103
5.1.2.3	Priemerný mesačný relativity slnečný svet	103
5.1.2.4	Priemerná mesačná teplota vzdahu v čase slnečného svitu	104
5.1.3	Energia dopadajúca na kolektorovú plochu	105
5.1.3.1	Optické a tepelné straty kolektorov	105
5.1.3.2	Energetická účinnosť kolektorov	107
5.1.3.3	Výkonná charakteristika kolektorov	108
5.2	Výpočet a návrh slnečného kolektora	108
5.2.1	Druhy a konštrukčné riešenie kolektorov	109
5.2.1.1	Ploché kolektory	109
5.2.1.2	Koncentrujúce kolektory	112
5.2.1.3	Vákuové kolektory	113
5.2.2	Orientácia a umiestnenie kolektorov	114
5.2.2.1	Azimutový uhol a uhol sklonu kolektorov	114
5.2.2.2	Poloha a osadenie kolektorov	114
5.2.3	Výpočet optimálnej kolektorovej plochy	116
5.2.3.1	Energia zachytená kolektorm	116
5.2.3.2	Výpočet plochy kolektorov	116
5.2.3.3	Teplenná bilancia kolektorov	117
5.3	Výpočet a návrh zariadení slnečných energetických systémov	117
5.3.1	Zásobníky a výmenníky tepla	117
5.3.1.1	Monovalentné zásobníky	118
5.3.1.2	Bivalentné zásobníky	119
5.3.1.3	Výmenníky tepla	120
5.3.2	Obehové čerpadlá	120
5.3.3	Potrubná sieť a armatúry	121
5.3.4	Zabezpečovacie a poistné zariadenia	122
5.3.5	Teplonosné látky	122
5.4	Nízkoteplotné slnečné energetické systémy	123
5.4.1	Slnečné energetické systémy na vykurovanie	125
5.4.1.1	Slnečné energetické systémy bez akumulácie tepla	127
5.4.1.2	Slnečné energetické systémy s akumuláciou tepla	127
5.4.2	Slnečné energetické systémy na prípravu teplej úžitkovej vody	128
5.4.2.1	Sezónny ohrev vody	129
5.4.2.2	Celoročný ohrev vody	130
5.4.3	Slnečné energetické systémy na ohrev vody pre bazény	131
5.4.3.1	Sezónny ohrev vody	131
5.4.3.2	Celoročný ohrev vody	132
5.4.4	Zásady navrhovania slnečných energetických systémov	133
5.4.4.1	Slnečné energetické systémy na prípravu teplej úžitkovej vody	133
5.4.4.2	Slnečné energetické systémy na vykurovanie objektov	133
5.4.4.3	Slnečné energetické systémy na ohrev vody pre bazény	133
5.5	Prevádzka slnečných energetických systémov	134
5.5.1	Montáž kolektorov, primárneho okruhu a regulácie	134
5.5.1.1	Montáž kolektorov	134
5.5.1.2	Montáž primárneho okruhu	135
5.5.1.3	Montáž regulácie a elektrických obvodov	135
5.5.2	Obsluha a údržba slnečného zariadenia	136
5.5.3	Automatická ochrana slnečných energetických systémov	136
5.5.3.1	Ochrana proti zamrznutiu	136
5.5.3.2	Ochrana proti prehriatiu	137
5.5.4	Automatická regulácia slnečných energetických systémov	137
Použitá literatúra		138
6	Geotermálna energia	141
6.1	Výskyt geotermálnej energie	141
6.1.1	Zdroje geotermálnej energie	141
6.1.1.1	Klasifikácia zdrojov geotermálnej energie	141
6.1.1.2	Výskyt hydrogeotermálnych zdrojov v geologicom prostredí	142
6.1.2	Hlavné energetické parametre geotermálnych vôd	144
6.1.2.1	Základné termofyzikálne veličiny	145
6.1.2.2	Výdatnosť zdroja geotermálnych vôd	145
6.1.2.3	Teplota geotermálnych vôd	145
6.1.2.4	Chemické zloženie geotermálnych vôd	146
6.1.3	Dostupnosť geotermálnej energie	146
6.1.3.1	Všeobecný prehľad o výskete geotermálnej energie vo svete	146
6.1.3.2	Využívanie geotermálnej energie na Slovensku	148
6.2	Výpočet a návrh geotermálneho energetického systému	153
6.2.1	Geotermálny vrt	153
6.2.1.1	Vybrané energetické parametre geotermálneho vrtu	154
6.2.1.2	Hlavné energetické parametre zdroja geotermálneho vrtu	158
6.2.1.3	Volba časového obdobia využívania	158
6.2.2	Inkrustácia a korózia v geotermálnych energetických systémoch	159
6.2.3	Potrubia, armatúry	160
6.2.4	Akumulačná a odplynovacia nádrž	160
6.2.5	Dopravné čerpadlo	160
6.2.6	Recuperačný výmenník tepla	161
6.2.7	Odborné miesta	163
6.2.7.1	Výpočet potreby geotermálnej vody pre odborné miesta	163
6.2.7.2	Výpočet spotreby energie	163
6.2.7.3	Spracovanie a hodnotenie výsledkov	164
6.2.8	Úprava využitých odpadových vôd	164
6.2.9	Akumulačná nádrž využitých odpadových vôd	164

6.2.10	Reinjektážne čerpadlo	165
6.2.11	Reinjektážny vrt	165
6.3	Výpočet a návrh zariadenia na sekundárnej strane geotermálnych energetických systémov	165
6.3.1	Rekuperáčny výmenník tepla	166
6.3.2	Potrubia, armatúry	166
6.3.3	Čerpadlá	166
6.3.4	Vykurovacie sústavy	167
6.3.5	Vykurovacie telešá	167
6.3.6	Spätkový zdroj tepla pre uľaftičité palivo	168
6.3.7	Akumulačný zásobník	168
6.3.8	Bazény	168
6.3.8.1	Plnenie bazénov	169
6.3.8.2	Bazénové vody	169
6.3.8.3	Výmena vody v bazénoch	170
6.3.9	Koncepcia využívania geotermálnej energie	170
6.4	Geotermálne energetické systémy	171
6.4.1	Vykurovanie	173
6.4.1.1	Rozdelenie vykurovacích sústav	173
6.4.2	Priprava teplej úžitkovej vody	175
6.4.3	Priprava technologickej vody pre bazénové hospodárstvo	175
6.4.4	Vetranie a klimatizácia	176
6.4.5	Vykurovanie v poľnohospodárstve	176
6.4.6	Priprava technologickej vody pre chov rýb	180
6.4.7	Odstránenie využitých geotermálnych vód	180
6.4.7.1	Odstránenie využitých odpadových geotermálnych vód riedením a následným vypúšťaním do recipienta alebo infiltráciou do pôdy	180
6.4.7.2	Odstránenie využitých odpadových geotermálnych vód riedením a použitím na závlahy	181
6.4.7.3	Odstránenie využitých odpadových geotermálnych vód priemyselným využitím	181
6.4.7.4	Odstránenie využitých odpadových geotermálnych vód vypúšťaním do kanalizácie	181
6.4.7.5	Odstránenie využitých odpadových geotermálnych vód reinjektačou	181
6.4.8	Výroba elektrickej energie z geotermálnej energie	182
6.4.9	Hodnotenie účinnosti využívania geotermálnej energie	183
6.5	Prevádzka geotermálnych energetických systémov	184
6.5.1	Celoročné využívanie geotermálnej energie v Galante	184
6.5.1.1	Hlavné energetické parametre zdroja tepla	184
6.5.1.2	Koncepcia využívania geotermálnej energie v lokalite Galanta	186
6.5.1.3	Opis odborných miest	186
6.5.1.4	Prevádzka geocentrály pri výpadku činnosti oboch geotermálnych vrtov	186
6.5.1.5	Hodnotenie miery využívania geotermálnej energie	188
6.5.1.6	Opatrenia na zvýšenie účinnosti využívania geotermálnej energie	191
6.5.1.7	Záverečné odporúčania	191
6.5.2	Sezónne využívanie geotermálnej energie vo Vrbove	192
6.5.2.1	Hlavné energetické parametre geotermálnych vrtov	192
6.5.2.2	Koncepcia využívania geotermálnej energie v lokalite Vrbov	193
6.5.2.3	Opis odborných miest	193
6.5.2.4	Prevádzka areálu termálneho kúpaliska	195
6.5.2.5	Hodnotenie miery využívania geotermálnej energie	195
6.5.2.6	Opatrenia na zvýšenie účinnosti využívania	196
6.5.2.7	Záverečné odporúčania	196
7	Použitá literatúra	197
7	Energia prostredia	201
7.1	Dostupnosť energie prostredia	201
7.1.1	Vzduch ako prírodný zdroj energie prostredia	202
7.1.1.1	Vlastnosti vlhkého vzduchu	202
7.1.1.2	Znázornenie procesov s vlhkým vzduchom	204
7.1.1.3	Základné tepelné procesy s vlhkým vzduchom	204
7.1.1.4	Klimatické podmienky z hľadiska použitia tepelných čerpadiel a atmosférickým vzduchom	205
7.1.2	Zemská kôra ako prírodný zdroj energie prostredia	207
7.1.2.1	Termoefektívne vlastnosti zemskej kôry	207
7.1.2.2	Zemné kolektory na získavanie energie prostredia	208
7.1.2.3	Hlbkové sondy na získavanie energie prostredia	210
7.1.3	Voda ako prírodný zdroj prostredia	211
7.1.3.1	Podzemné vody	211
7.1.3.2	Povrchové vody	212
7.1.4	Slnčná energia ako prírodný zdroj energie prostredia	212
7.2	Výpočet a návrh tepelného čerpadla	212
7.2.1	Princíp práce kompresorového tepelného čerpadla	213
7.2.2	Konceptné riešenie	215
7.2.3	Základné prvky na realizáciu parného kompresorového obehu tepelného čerpadla	215
7.2.4	Priklad návrhu obehu tepelného čerpadla	218
7.2.5	Odporúčania pri výbere komponentov obehu tepelného čerpadla	219
7.3	Výpočet a návrh zariadenia systému tepelného čerpadla	219
7.3.1	Volba výparnej a kondenzačnej teploty	219
7.3.2	Výpočet obehu	219
7.3.3	Určenie základných hodnôt a výpočet charakteristických ukazovateľov obehu	220
7.3.4	Kondenzátor tepelného čerpadla	220
7.3.5	Výparník tepelného čerpadla	221
7.3.6	Odporúčania a poznámky k výberu komponentov systému tepelného čerpadla	221
7.4	Nízkoteplotné systémy s tepelnými čerpadlami	222
7.4.1	Vykurovacie systémy s tepelnými čerpadlami	222
7.4.1.1	Vnútorné väzby vykurovacích systémov	225
7.4.1.2	Typy používaných tepelných čerpadiel	228
7.4.1.3	Všeobecné požiadavky na vykurovaciu sústavu s tepelným čerpadlom	228
7.4.1.4	Pohony tepelných čerpadiel	229
7.4.2	Priprava teplej úžitkovej vody	230
7.4.3	Tepelné čerpadlá v rekreačno-turistických centrách a kúpaliskach	233
7.4.3.1	Otvorené plavecké bazény	233
7.4.3.2	Kryté plavecké bazény	233
7.4.4	Tepelné čerpadlá v poľnohospodárstve	234
7.4.5	Vzduchotechnika	236
7.4.5.1	Schéma zapojenia chladiaceho obehu klimatického zariadenia	237
7.4.5.2	Obeh kompresorového chladiaceho zariadenia v klimatizácii vo funkcií tepelného čerpadla	238
7.4.6	Technologicke aplikácie	239
7.5	Prevádzka tepelných čerpadiel	242
7.5.1	Pružnosť prevádzky vykurovacích sústav s tepelným čerpadlom	242
7.5.2	Potrubné siete	244
7.5.3	Tepelné izolačie	245
7.5.4	Výkonové kategórie tepelných čerpadiel	247
7.5.5	Chladivá v obechoch tepelných čerpadiel	247
7.5.5.1	Škodlivé vplyvy chladív na životné prostredie	247
7.5.5.2	Ekologické hodnotiace kritériá pre používanie chladív	251
7	Použitá literatúra	252
8	Aplikácie nízkoteplotného vykurovania a obnoviteľných zdrojov energie	254
8.1	Rodinné a bytové domy	254
8.1.1	Požiadavky na vykurovaný objekt	254
8.1.2	Vykurovanie v nízkoenergetickom dome	254
8.1.3	Priklady aplikácií v rodinnych a bytových domoch	255
8.2	Občianske budovy	261
8.2.1	Požiadavky na vykurovaný objekt	262
8.2.2	Kombinované teplovodné vykurovanie	262
8.2.3	Priklady aplikácií v občianskych budovách	264
8.3	Veľkopriestorové objekty	265
8.3.1	Požiadavky na vykurovaný objekt	265
8.3.2	Zásady návrhu systému	265
8.3.3	Priklady aplikácií vo veľkopriestorových objektoch	266
8.4	Poľnohospodárske objekty	268
8.4.1	Požiadavky na prípravu teplej úžitkovej vody	268
8.4.2	Zásady návrhu systému	269
8.4.3	Technické riešenie slnečného zariadenia na ohrev vody v poľnohospodárstve	269
8	Použitá literatúra	270
9	Záver	271